

Posudek vedoucího diplomové práce

Bc. Karolína Malá

Sklo jako nástroj reprezentace. Československé sklářství na mezinárodních výstavách ve 30. letech 20. století

Diplomová práce Karlíny Malé s titulem **Sklo jako nástroj reprezentace.**

Československé sklářství na mezinárodních výstavách ve 30. letech 20. století

již ve svém zadání zřetelně vymezuje obsahově poměrně bohaté téma. K dosažení výsledku práce, uvedeného v abstraktu jako podat „celistvý pohled na účast československého skla na světových výstavách ve třicátých letech“, seznámit „s vrcholnou sklářskou tvorbou druhé poloviny třicátých let“ a poukázat „zejména na umělecké předměty, které vznikly právě pro příležitost reprezentace československého státu“, si diplomantka stanovila dva hlavní okruhy svého zkoumání. Soustředí se jednak na analýzu architektury výstavních pavilonů a architektonické pojednání expozic, v druhém směru pak věnuje pozornost „i jednotlivým výrobkům, které se pokusí zařadit do kontextu vývoje československého skla“. Své bádání bude opírat především o archivní rešerše. Z úvodního stanovení cílů zřetelně vyplývá relativně jednoduchý, přesto však ambiciózní metodický postup - na základě vyhledané písemné i obrazové dokumentace, dosavadní odborné literatury a dobových časopiseckých komentářů zkoumat ideové záměry, s nimiž byly připravovány expozice československého sklářství na třech hlavních soudobých výstavách - světových výstavách v Bruselu 1935, Paříži 1937 a New Yorku 1939. S pomocí stejných zdrojů pak sesouběžně pokusit rekonstruovat podobu expozic a nalézt v co nejucelenějším počtu původní exponáty, především takové, jejichž vypovídací hodnota umožňuje z umělecko-historické stránky poukázat na jejich význam v kontextu soudobé české či dokonce světové sklářské tvorby.

Práce je dělena na pět kapitol. První dvě jsou věnovány širším, obecnějším souvislostem a sledují předpoklady, které pro úspěšnou prezentaci na mezinárodních výstavách československé sklo mělo. Na příliš stručnou charakteristiku světových výstav podle kategorizace BIE doprovázenou pouhým výčtem výstav pořádaných během třicátých let navazuje kapitola věnovaná československému sklářství v letech 1930-1939.

Hned v úvodní části, ve skutečně „stručném“ představení situace československého sklářství, je jen v letmém přehledu sklářských oblastí bohužel zcela vynechána Šumava, stejně tak zde chybí i karlovarská sklárna Moser. Role a přínos obou středisek při přípravě a účasti na mezinárodních výstavách byla bezpochyby podstatná.

Následně věnuje autorka pozornost pražské Celostátní výstavě československého skla v roce 1933, zejména v souvislosti s projektem architekta A. Heythuma, jehož projekční tvorbu bude později sledovat v návrzích dalších expozic. V souvislosti s rozбором této výstavy však vyvstává první z nedostatků práce. Autorka sice

zmiňuje, že výstavu obeslalo 135 sklářských firem, nevyužila však možnosti poukázat jednak na jednotlivé významné výrobce, kteří byli poté zastoupeni i na světových výstavách a spoluvytvářeli svými výrobky celkový vzhled expozic, jednak na strukturu produkce dekorativního, případně nápojového skla, které tvořilo převážnou část expozic ve sledovaném období. Absence takového rozboru je o to znatelnější vzhledem k následující kapitole, která je více podrobněji, ovšem s významnou oporou o přehledovou literaturu (Langhamer, Hlaveš), zaměřena na severočeské odborné sklářské školy.

V úvodních kapitolách postrádám rovněž část, která by byla věnována dosavadním zkušenostem československých organizátorů s přípravou a realizací účasti na mezinárodních výstavách dvacátých a počátku třicátých let a toho vyplývajícího poučení (Paříž 1925, Lipsko 1927, Chicago 1933). Jako bezpochyby inspirativní pro další akce mohly být alespoň zmíněny reprezentativní přehlídky československé užití tvorby a architektury v Ženevě, Štrasburku či Stockholmu.

Hlavní část diplomové práce je logicky zaměřena na rozbor expozic na světových výstavách v Bruselu, Paříži a New Yorku. Poměrně obšírně, na základě studia archívních pramenů, jsou popisovány administrativní přípravy, důvody a ideové pojetí československé účasti na těchto akcích, následuje faktický popis architektury výstavních pavilonů (nadbytečné je možná komentování pavilonů cizích zemí na pařížské výstavě, které se výrazně opírá o uvedenou literaturu).

Ve vlastním hodnocení role sklářské produkce se diplomantka soustřeďuje na dvě oblasti - na roli skla v prostorovém řešení expozic a na konkrétní obsah expozic sklářské tvorby, tj. na díla známých autorů, školní práce, případně, pouze z malé části, na výrobky z firemní produkce.

Zatímco v první oblasti je například shrnut a komentován přínos projektů architekta A. Heythuma a dostatečně zhodnocena především ideová koncepce a význam realizace jeho návrhů z pohledu reprezentativního představení možností a schopností československé sklářské výroby, druhá ze oblastí je spíše jen pokusem o podrobnější pohled. Snaha diplomantky nalézt s použitím soudobých pramenů a při průzkumu muzejních sbírek díla, která byla v expozicích vystavena, je sice zřejmá, základní výzkum v tomto směru by však měl (a musí) být dlouhodobější a především cílenější.

Za přínos práce lze přesto považovat alespoň podrobnější popis jednotlivých expozic a jejich sekcí (Paříž 1937), stejně tak identifikaci některých prací, případně podobných příkladů z autorské tvorby (O. Lippert) či školních ateliérů. Je ale nutno poukázat, že zejména v souvislosti s hodnocením účasti některých autorů, jmenovitě L. Smrčkové či J. Drahoňovského, se autorka dopouští značných a zkreslujících nepřesností (např. s. 30 - Drahoňovského ateliér v novoborské škole ?, s. 32 - tenkostěnný soubor L. Smrčkové). Až na výjimky (Hoffmann, Jablonec n. N.) pak postrádám proklamovaný detailnější pohled na účast předních československých výrobců. V té souvislosti je však citelná absence alespoň výběrového komentovaného katalogu identifikovaných exponátů (absence katalogu je si v závěru práce vědoma i diplomantka - s. 79). Podobně mohla práce obsahovat i přílohu

seznamující, případně pouze formou odkazů na dosavadní literaturu, s význačnějšími výrobci (což by mj. dokládalo i dostatečnou orientaci autorky v oboru).

V závěrečném shrnutí diplomantka výstižně hodnotí přínos československé účasti na třech sledovaných světových výstavách, poukazuje na jejich význam pro propagaci sklářství jako důležitého průmyslového odvětví i na důležitost pro oživení exportních možností v období po hospodářské krizi. Co však lze vzhledem k zadání diplomové práce postrádat, je důslednější zhodnocení významu této účasti v návaznosti na snahu propagovat sklářskou tvorbu jako neopominutelnou součást moderní kultury a životního stylu meziválečného Československa.

Po formální stránce je třeba práci vytknout především neodpovídající zpracování seznamu obrazových příloh i samotné obrazové přílohy (m.j. chybějící popis k č. 48, 49, obr. 2 vzhůru nohama). Za úvahu a pro lepší orientaci v tématu by rovněž stálo zařazení odkazů na obrazovou přílohu do textové části. Jedním z důvodů, proč se diplomantka nevyvarovala těchto chyb, může být také nedostatečná snaha konzultovat včas a pravidelně otázky a problémy vyvstávající během zpracování diplomové práce.

Upozorňuji rovněž, že text závěrečné kapitoly zřejmě, patrně z důvodu časové tísně, neprošel dostatečnou autorskou korekturou - vedle řady překlepů obsahuje nedokončené věty či z jazykového a mluvnického pohledu složité pasáže, jejichž smysl je jen stěží či vůbec pochopitelný (např. s. 78).

Na základě výše uvedených poznatků i vzhledem k tomu, že nad zápornými výtkami převažuje hodnocení kladné doporučuji proto diplomovou práci Bc. Karolíny Malé k obhajobě a navrhuji klasifikaci **dobře**.

V Plzni, 8. 9. 2017

PhDr. Jan Mergl, Ph.D.